Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

701/159

Indbydelsesskrift

til

den offentlige Examen

i den videnskabelige Realskole i Aarhuus

den 23—28de Juli 1846,

indeholdende

Efterretninger om Skolen

for Aaret 1845-46,

af

K. E. Nielsen,
Skolens Rector.

Trykt i Aarhuus Stiftsbogtrykkeri.

A. Læreforfatningen.

a) Classeinddeling; Fag- og Timefordeling.

Skolen har i indeværende Skoleaar ikke havt nogen øverste Classe. Kun dens IV Classe har, og det kun i Fransk og Mathematik, havt to Underafdelinger med særskilt Undervisning.

Undervisningsgjenstandene og Timeantallet fordeeltes i følgende Forhold:

	IV Cl. A & B	III Cl.	II Cl.	I Cl.	Sum.
Fagene.	Timer.	Timer.	Timer.	Timer	Timer.
Dansk	4	4	5	7	20
Tydsk	4	4	5	4	17
Fransk	4	4	4	–	12
Engelsk	2	2	–	–	4
Religion	2	2	2	2	8
Historie	3	2	2	2	9
Geographi	1	2	–	2	7
Geometri	2	2	–	–	4
Arithmetik	2	3	2	–	5
Regning	1	2	4	5	13
Geom. Tegning	1	1	2	–	4
Physik	3	–	–	–	3
Naturhistorie	2	2	2	3	9
Skrivning	1	2	4	4	11
Tegning	2	2	2	3	9
Sang (a	2	2	2	2	5
Gymnastik (b	2	2	2	2	6
Sum	38	38	38	36	150

a) Sangtimerne ere saaledes fordeelte, at hver Disciple har to Timers Undervisning, een sammen med de Disciple, der synge samme Stemme som han, og een sammen med alle Stemmer. De Sidstoptagne have en Extratime til særskilt Undervisning og Øvelse.

b) Af de sex Gymnastiktimer have IV og III Classe samlede de to; II Classe to, og I Classe de øvrige to. I Sommermaanederne bruges Timerne, for saavidt Veirliget tillader det, til Undervisning i Svømning. Kun een Disciple er paa Grund af legemlig Svaghed fritagen ifra Deeltagelse i denne Undervisning.

Den nedenfor aftrykte approberede Timetabel angiver i hvilken Orden Fagene have været fordeelte mellem de forskjellige Classer i de ugentlige Timer.

IV Classe.

Timer	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	A Mthm. B Franſk.	A Mthm. B Franſk.	Hiſtorie.	A Mthm. B Franſk.	A Mthm. B Franſk.	Tydſk.
9—10	A Franſk. B Mthm.	A Franſk. B Mthm.	Regning.	A Franſk. B Mthm.	A Franſk. B Mthm.	Engelſk.
10—11	Skriv.	Religion.	Engelſk.	Tydſk.	Religion.	Hiſtorie.
11—12	Danſk.	Danſk.	Naturh.	Danſk.	Geogr.	Geogr.
12—1	Tydſk.	Phyſik.	Tydſk.	Phyſik.	Geom. T.	Phyſik.
1—2	Naturh.	Gymnſt.	Sang.	Tegning.	Danſk.	Tegning.
4—5	—	—	—	—	—	Gymnſt.
5—6	—	—	—	—	—	Sang.

III Classe.

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Hiſtorie.	Geogr.	Geomtr.	Naturh.	Geogr.	Arithm.
9—10	Tydſk.	Regning.	Franſk.	Tydſk.	Tydſk.	Tegning.
10—11	Naturh.	Franſk.	Geom. T.	Tegning.	Franſk.	Engelſk.
11—12	Franſk.	Arithm.	Engelſk.	Hiſtorie.	Geomtr.	Danſk.
12—1	Danſk.	Tydſk.	Danſk.	Religion.	Danſk.	Religion.
1—2	Skriv.	Gymnſt.	Sang.	Arithm.	Skriv.	Regning.
4—5	—	—	—	—	—	Gymnſt.
5—6	—	—	—	—	—	Sang.

II Classe.

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Skriv.	Skriv.	Fransk.	Tydsk.	Tegning.	Skriv.
9—10	Naturh.	Geogr.	Tydsk.	Skriv.	Historie.	Geogr.
10—11	Historie.	Tegning.	Naturh.	Fransk.	Tydsk.	Regning.
11—12	Dansk.	Dansk.	Dansk.	Dansk.	Dansk.	Tydsk.
12—1	Geom. T.	Regning.	Regning.	Regning.	Fransk.	Fransk.
1—2	Geom. T.	Tydsk	Sang	Religion.	Gymnst	Religion.
4—5	—	—	—	—	—	Sang.
5—6	—	—	—	—	—	Gymnst.

I Classe.

Timer.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
8—9	Tydsk.	Regning.	Tydsk.	Skriv.	Tydsk.	Dansk.
9—10	Historie.	Dansk.	Geogr.	Dansk.	Dansk.	Tydsk.
10—11	Dansk.	Naturh.	Dansk.	Religion.	Geogr.	Tegning.
11—12	Naturh.	Tegning.	Dansk.	Naturh.	Skriv.	Regning.
12—1	Regning.	Religion	Skriv.	Historie.	Tegning.	Regning.
1—2	Gymnst.	Skriv.	Sang.	Regning	Sang.	Gymnst.

b) De til Examen opgivne Pensa.

IV Classe A. og B.

Religion.

Af **Herslebs** større Bibelhistorie: hele Jesu Liv; enkelte Afsnit, f. Ex. Bjergprædikenen, ere lærte efter Bibelen.

De 8 første Capitler af **Brevet til Romerne** ere gjennemgaaede.

Dansk.

Af **H. P. Holst's** Læsebog, 1ste Afdeling, er det fjerde Afsnit gjennemgaaet med Undtagelse af p. 267—272; af det femte Afsnit de to sidste Stykker.

Af samme Bogs 2den Afdeling ere følgende Digte lærte udenad: Aage og Else, Troubadouren, Hjemvee, Fiskerkonens Aftensang, Loke skaffer Klenodier, Til Glæden, Til Sorgen, Juletanker, Ludvig Holberg.

Oppermanns Indledning til den danske Grammatik, samt en Udsigt over Bøiningsformerne.

Til hver Uge er i Reglen skreven en Stiil (Skildring af Et eller Andet, som kunde være oplevet, Gjengivelse af Fortællinger, Oversættelse fra Tydsk eller Fransk; med Disciplene i øverste Afdeling er ogsaa gjort Forsøg paa frie Udarbeidelser); desuden ere Diktat-Stile brugte.

En Deel Tid er anvendt til at forelæse større Stykker af danske Digtere.

Tydsk.

Af Fr. Rung's Læsebog for Mellemclasserne og de høiere Classer er gjennemgaaet S. 90—102; 150—174; 257—264 og 299—312. Derhos ere jevnlig større Afsnit af tydske Forfattere forelæste, til Oplysning af det Læste og til Øvelse i cursorisk Læsning.

Af H. P. Holst's danske Læsebog er mundtlig oversat paa Tydsk S. 170—175; 182—197; og af H. Lorenzens tydske Stiiløvelser S. 130—136.

Formlæren er repeteret efter P. Hjorts kortfattede tydske Sproglære, Ordføiningslæren gjennemgaaet efter (Fr. Rung's) „Det Vigtigste af det tydske Sprogs Syntax."

De skriftlige Øvelser (1 Gang om Ugen) have deels bestaaet i Oversættelse af Lorenzens Stiiløvelser S. 23—47, deels i Extemporalstile.

Fransk.

IV Classe A.

Af Borrings Études littéraires er læst fra Side 133—334.

Til Øvelse i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Fransk ere de ulige Nummere fra 66 til 94 af Borrings franske Stiiløvelser gjennemgaaede; de lige Nummere ere blevne skriftligen behandlede.

De skriftlige Arbeider (1 Gang om Ugen) have desuden bestaaet af sammenhængende Stile, Gjengivelse af fortalte Historier og Extemporalstile.

Af Grammaire française par Borring er gjennemgaaet fra Side 69 til 100.

De vanskeligere Stykker af Læsebogen have været valgte til Øvelse i cursorisk Læsning.

IV Classe B.

Af Borrings Etudes littéraires er læst fra Begyndelsen til Side 167.

Til Øvelse i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Fransk ere de ulige Nummere fra 27—75 af Borrings franske Stiilsvelser gjennemgaaede; de lige Nummere ere blevne skriftligen behandlede.

De skriftlige Arbeider (1 Gang om Ugen) have desuden bestaaet af sammenhængende Stile og Extemporalstile.

Af Grammaire française par Borring fra Begyndelsen til „du participe passé."

Engelsk.

Af Mariboes Selections in prose and verse er læst fra Begyndelsen til Side 97.

Af Dover's lives of the most eminent Sovereigns fra 237–293. Grammatikken er praktisk indøvet.

„Progressive Øvelser af Ancker" er brugt til skriftlige Arbeider (2 Gange om Maaneden).

Historie.

Efter Kofods Udtog af Verdenshistorien er læst af den gamle Historie fra Alexander den Store til det vestromerske Riges Fald, af den nyere Historie Frankrig, England, Portugal og Spanien.

Geographi.

Af Ingerslevs større Lærebog er læst Afrika og Amerika.

Mathematik.

IV Cl. A.

Af Ramus's Trigonometri er Plantrigonometrien læst.

Af Falleſens Arithmetik ere læſte de Stykker, der tidligere vare overſprungne, og hele Bogen repeteret.

IV Cl. B.

Af Mundts Planimetri er læſt den practiſke Deel, og den theoretiſke Deel repeteret.

Af Falleſens Arithmetik er læſt Pag. 135—146, 186 og Bogen ud. Alt det forhen Læſte er repeteret.

I geometriſk Tegning ere endeel af Pladerne af Hetſch's og Urſins geometriſke Tegnelære gjennemgaaede.

Skriftlige Opgaver ere for det meſte beſvarede hver Uge.

Regning.

Efter Urſins Regnebog er gjennemgaaet fra omvendt Reguladetri til Rentes-Regning.

Phyſik.

Efter Oerſteds Lærebog er læſt Pag. 1—155.

Naturhiſtorie.

Af Botaniken i **Drejers og Bramſens Lærebog i Naturhiſtorien for Skoler** er læſt fra S. 48 til S. 66 (o: de ſtilkblomſtrede Bladſpirere), ſamt repeteret forfra til S. 48 (o: den almindelige Indledning).

Af Zoologien er efter ſamme Bog repeteret fra S. 73—172 (o: Fuglene og Krybdyrene).

III Claſſe (A.).

Religion.

Af **Herslebs** ſt. Bibelhiſtorie er læſt i det gamle Teſtament 2den Afdeling, fra 5te Periode til Enden, ſamt 3die Afdeling; dog ere diſſe Affnit kun lærte fragmentariſk. Af det nye Teſt. forfra og til Jeſu Bjergprædiken.

Af **Evangelierne** ere følgende Affnit gjennemgaaede: Luc. 13, 1—30. 14, 1—35. 18, 15—30. 19, 29—48. Matth. c. 5. 6. 7. 21. 22. 26. 27. 28. Joh. 6, 1—59.

Dansk.

Af Molbech's Læsebog ere følgende Stykker gjennemgaaede: 72—89. 91—92. 96—98. 100. 103—104. 106. 108—111.

Af H. P. Holst's Smaadigte til Udenadslæsning er lært: Flugten til Amerika, Agnete, Kirsten Piils Kilde; af Sammes Læsebog, 2den Afdeling: Liden Gunver, De tvende Kirketaarne, St. Laurentius, Morten Luther, Knud Lavard.

Bojesens kortfattet dansk Grammatik, med Undtagelse af Læren om Ordstillingen.

Hver Uge i Reglen en Stiil, som oftest Gjengivelse af en foredragen Fortælling. Desuden jævnlig Dictatstile.

Stykker af danske Digtere ere undertiden oplæste.

Tydsk.

Af Fr. Rung's Læsebog for Mellemclasserne og de høiere Classer er gjennemgaaet S. 28—34; 50—65; 104—110; 113—118; 143—150; 213—221 og 228—235.

Af P. Hjorts danske Børneven (3die Udg.) er mundtlig oversat paa Tydsk S. 439—452.

Formlæren er repeteret efter P. Hjorts kortfattede tydske Sproglære, alle vigtigere Afsnit af Ordføiningslæren gjennemgaaede mundtlig under Læsningen og ved Stiiløvelserne.

De skriftlige Øvelser (to Gange om Ugen) have bestaaet i Oversættelse af H. Lorenzens tydske Stiiløvelser S. 1—23 og S. 51—54.

Fransk.

Af Borrings franske Læsebog for Mellemclasser er læst fra Side 116—207.

Til Øvelse i at oversætte mundtligt fra Dansk paa Fransk er der læst af Borrings Stiiløvelsers 1ste Afdeling Nummerne 18, 19, 20, 21 og 22, og af samme Bogs

2den Afdeling de lige Nummere fra Begyndelsen indtil Nummer 34.

De ulige Nummere ere blevne skriftligen behandlede.

Af Ingerslevs Materialier til at indøve den franske Formlære er læst de uregelmæssige Verber af 4de Conjugation.

Grammatik er ikke læst efter nogen bestemt Bog; ved Analyse i Læsebogen ere de vigtigste syntaktiske Regler indøvede.

Engelsk.

Af Sinnetts Elementarbuch der englischen Sprache er læst fra Side 99—177.

De uregelmæssige Verber og de vigtigste syntaktiske Regler ere praktisk indøvede.

Et Dictat er skrevet hver Uge.

Historie.

Af Allens Lærebog i Danmarks Historie er læst fra 1660 til Enden; af Bohrs Lærebog i den gamle Historie fra Begyndelsen til Alexander den Store.

Geographi.

Af Ingerslevs større Lærebog er læst fra Begyndelsen til Kongeriget Holland.

Mathematik.

Af Mundts Planimetri er læst Pag. 50—114; repeteret Pag. 1—50.

Af Fallesens Arithmetik er læst Pag. 70—96, 101—118, 146—168; repeteret Pag. 1—70.

I geometrisk Tegning er endeel af Projectionslæren gjennemgaaet.

Skriftlige Opgaver ere i Almindelighed besvarede hver Uge.

Naturhistorie.

Af Zoologien i Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skolev er læst fra S. 238—276

(o: Slutningrn af Leddyrene, Bløddyrene og Plante-dyrene).

Af Botaniken er efter samme Bog læst fra S. 110—129 (o: Spidsspirerne), samt repeteret fra S. 1—48 (o: den almindelige Indledning).

Regning.

De to ugentlige Regnetimer ere anvendte til Øvelse i Re-guladetri i Brøk efter skrevne Opgaver.

II Classe (A.).

Religion.

Hele Herslebs mindre Bibelhistorie, dog saaledes, at Stør-stedelen af Fortællingerne er lært ved mundtligt Fore-drag efter Bibelen.

Dansk.

Til Øvelse i Oplæsning, Forklaring og Gjenfortællen er læst af Mallings store og gode Handlinger fra Side 243 til Enden.

Af Holst's Smaadigte til Udenadslæsning ere de Stykker læste, der findes S. 72—73, 76—79, 83—85, 95 og fra S. 106—127.

Af Grammatik er gjennemgaaet „kortfattet dansk Sproglære" af Dr. E. Bojesen.

De skriftlige Øvelser have bestaaet i Skriven efter Dictat, Oversættelse fra Tydsk og Fransk, samt fri Gjengivelse og undertiden Udvidelse af en Fortælling.

Tydsk.

Af Fr. Rung's Læsebog for Børn (2den Udg.), er gjennem-gaaet S. 108—158 og S. 185—208. Af samme Læsebogs 2den Afdeling ere følgende Digte lærte udenad: Nr. 12; 28—31.

Af J. Jürs og Fr. Rung's Materialier til Brug ved mundt-lig og skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Tydsk (som

først udkom efter Midten af Skoleaaret) er gjennemgaaet mundtlig S. 1—16.

Af Fr. Rung's: „Det tydske Sprogs Bøiningsformer," er alt det Vigtigere gjennemgaaet, med Undtagelse af Reglerne om Substantivernes Kjøn og de uregelrette Verber.

Øvelse i Retskrivning 1 Gang om Ugen i den sidste Deel af Aaret.

Fransk.

Af Borrings Manuel d'enfants er læst fra S. 81 til 147.

Af de lettere Fabler ere 3 Blade lærte udenad.

Af Ingerslevs Materialier er læst om Artiklerne, Fleertalsdannelsen, Kjønsdannelsen, Adjectivernes Comparation, Hjælpeverberne og de 4 Conjugationers regelmæssige Verber.

Læren om Pronominerne i deres Forbindelse med Verberne er ved Analyse af Læsebogen praktisk indøvet.

Et Dictat er skrevet hver Uge.

Historie.

Af Kofods Fragmentarhistorie er læst fra Carl XII til den franske Revolution; det Øvrige af Bogen, som er læst i forrige Skoleaar, er repeteret. Grundtvigs historiske Børnelærdom er repeteret.

Geographi.

Af Ingerslevs mindre Lærebog er læst Europa, Afrika, Amerika og Australien.

Geometrisk Tegning.

Efter Hetsch's og Ursins geometriske Tegnelære er med de Fleste i Classen gjennemgaaet de første 14 Tavler.

Naturhistorie.

Af Zoologien i **Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien for Skoler** er læst fra S. 200—238 (ɔ: Arachniderne og Insecterne), samt repeteret fra

S. 128—200 (o: Vadefuglene, Svømmefuglene, Krybdyrene og Fiskene).

Regning.

Af de 4 ugentlige Timer er den ene anvendt til Hovedregning efter A. Jacobis Hovedregningstabeller, de tre til Tavleregning efter skrevne Opgaver.

I Classe (A.).

Religion.

Fortællingerne af det gamle Testament samt en Deel af det nye Test., navnlig om Jesu Fødsel og hans Undergjerninger, ere lærte ved mundtligt Foredrag efter Bibelen.

Dansk.

Af Hjort's danske Børneven er benyttet til Øvelse i Oplæsning og Gjengivelse af det Læste: Første Deel IV—IX, samt tredie Deel II (Fortællinger af Verdenshistorien) og III 2, 1—4.

Af H. P. Holst's Smdadigte til Udenadslæsning ere følgende Stykker lærte: S. 8. 11. 12. 15. 17. 31. 36. 45. 55. 58. 60. 102. Desuden ere Morgen- og Aftensangene repeterede.

Tre Timer ugentlig ere brugte til Dictat.

Tydsk.

Af Fr. Rung's tydske Elementarbog er læst S. 50—76; af Sammes Læsebog for Børn (2den Udgave) S. 1—22. Digtene i førstnævnte Læsebog, med Undtagelse af Nr. 2, ere lærte udenad.

Forrige Aars Cursus er repeteret.

Stadige Øvelser i at gjengive det Læste fra Dansk paa Tydsk og i at danne lette Sætninger i Lighed med de læste, hvorved de simpleste Sætningsforhold og Verbalformer ere indøvede.

Historie.

Af Ingerslevs Fragmentarhistorie er læst fra Pag. 1 til Pag. 45; Grundtvigs historiske Børnelærdom er repeteret.

Geographi.

Af Ingerslevs mindre Lærebog er læst Asien, Afrika, Amerika og Australien (i denne Classe læses kun det, som er trykt med større Skrift).

Naturhistorie.

Af Bramsens og Drejers kortfattet Lærebog i Zoologie og Botanik for Skoler er læst fra S. 40—68 (o: Fuglene), samt repeteret forfra til S. 40 (o: Pattedyrene).

Regning.

Af de 5 ugentlige Timer er den ene i Reglen anvendt til Hovedregning efter A. Jacobis Hovedregningstabeller, de fire til Tavleregning efter skrevne Opgaver.

B. Statistisk Oversigt.

a) Ved Lærerpersonalet

er den Forandring foregaaet, at Sangundervisningen er fra Skoleaarets Begyndelse af bleven overdragen Hr. Musiklærer Glass.

Fagene

have været fordeelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

Rector skulde have læst Physik med IV Classe og Dansk med III Cl. og II Classe, d. e. 12 Timer; men da det for at befæste hans Hel-

bred fandtes tilraadeligt, at han underviſte saa lidt som muligt, overtog Hr. Adjunkt Holmſtedt Undervisningen i Phyſik, og Hr. Adj. Warburg Undervisningen i Danſk med III Cl., saa at Rector kun beholdt Danſk med II Cl.	5	Timer.
Overlæreren: Tydſk med alle Classer . . .	17	—
Adjunct Carøe: Fransk med VI, III og II Cl. samt Engelſk i IV Cl. og III Classe. . .	20	—
Adjunkt Holmſtedt: Mathematik og geometriſk Tegning med hele Skolen, Regning med IV Cl. samt som Vicarius for Rector Phyſik med IV Classe.	21	—
Adjunkt Lassen: Naturhiſtorie med hele Skolen samt Regning med III, II og I Classe . .	20	—
Adjunkt Worm: Hiſtorie og Geographi med Skolens Classer	16	—
Adjunkt Warburg: Religion med alle Classer og Danſk med IV og I Cl., samt i Rectors Sted med III Classe (see ovenfor) . . .	23	—
Timelærer Dyrmaler Høegh Guldberg: Tegning og Skrivning med alle Classer	21	—
Timel. Capt. v. Robertſonn: Gymnaſtik . .	6	—
Timel. Muſiklærer Glass: Sang.	5	—

---

b) Diſciplenes Antal og Fordeling i Classerne.

Eleverne S. Frich, A. og S. Fritz, som i forrige Skoleaar have udgjort Skolens øverſte Classes anden Afdeling og, efter tidligere Beſtemmelſe, ſkulde have gjennemgaaet denne Anſtalts fuldſtændige Curſus, forlode, paa Grund af Omſtændighederne, samme ved Skoleaarets Slutning. Frich

og S. Fritz agtede nemlig at optages som Elever i den polytechniske Læreanstalt; en saadan Optagelse har hidtil kun fundet Sted hvert andet Aar, og vil tilfældigviis ikke indtræffe i Aar, medens det modsatte var Tilfældet ifjor og atter vil skee næste Aar. Hvis de ovennævnte tvende unge Mennesker altsaa skulde have afventet Dimissionen her fra Skolen, saa maatte de, uden passende Beskjæftigelse, bie endnu et heelt Aar, inden de kunde optages af den polytechniske Læreanstalt (1847), medens de, paa den anden Side, allerede i Efteraaret 1845 kunde optages med de Kundskaber, de da besadde. Under saadanne Forhold var Valget snart afgjort. A. Fritz, der havde viist ualmindelig Lyst og Talent for Malerkunsten, fulgte da ogsaa med Broderen til Hovedstaden, og er bleven optagen som Lærling ved Kunstacademiet. — Til samme Tid udmeldtes Rob. Raae, der skulde anbringes ved Handelen. Allerede tidligere, i Juni, udtraadte R. Amsinck, der er bleven Cadet, Jøns, fordi Faderen ved civil Ansættelse forlod Byen, Topsøe og Hviid for at optages i Cathedralskolen.

Saaledes havde Skolen ved det nye Skoleaars Begyndelse 49 tilbage af sine ældre Elever. Af Indmeldte optoges 8, saa at Underviisningen efter Examen begyndte med et Antal af 58 Disciple. Senere tilkom 3, medens 10 efterhaanden forlode Anstalten, hvis Frequents saaledes for Øieblikket udgjør 51 Disciple. De omtalte 10 Disciple, der udtraadte af Skolen, have følgende Bestemmelse: E. Düring-Rosenkrantz, Asmussen og J. Amsinck forberedes specielt til Optagelse i Landcadetacademiets Skole; Johansen (17 Aar) og Worm (18½ Aar) ere Aspiranter til den militaire Høiskole; Kirketerp (19½ Aar) agter at besøge den polytechniske Læreanstalt; M. Ingerslev er anbragt ved Handelen; A. Stigaard skal være Sømand, B. Koch er Landmand; Nerenst's Bestemmelse vides ikke.

De 27 af Skolens nærværende Disciple ere indenbyes, de 24 udenbyes. I nedenstaaende Fortegnelse ere de opførte i den Orden de nu (i Juni) indtage i de forskjellige Classer. Ved de i indeværende Skoleaar Optagnes Navne er tilføiet Mærket *.

IV Classe B.

1. Ehrenreich Chrstph. L. Koefoed, Søn af Justitsraad Koefoed, Byfoged og Byskriver i Hjørring, samt Herredsfoged og Skriver i Venneberg Herred.
2. J. Iver Bruun Jacobsen, Søn af Farver Jacobsen i Horsens.
3. Oluf Bech, Søn af Kbm. Capt. Bech her i Byen.

III Classe A.

1. H. Fr. Frd. Finsen, Søn af Cancelliraad J. Finsen, Herredsfoged og Skriver i Hasle, Vesterliisberg, Framlev og Sabro Herreder.
2. Th. Riise Segelcke, Søn af Proprietair Segelcke til Kjærgaard.
3. *H. P. M. Schouby, Søn af Kjøbmand Schouby her i Byen.
4. R. L. M. C. Smith, Søn af Strandingscommissair Smith paa Læsøe.
5. Th. Fr. Nap. Smith, Søn af Proprietair L. Smith til Fuglsøgaard.
6. *C. Ingerslev, Søn af Kbm. Ingerslev her i Byen.
7. Er. Aug. W. Petersen, Søn af Major v. Petersen her i Byen.
8. P. A. Grarup, Søn af Tobaksfabrikør Grarup her i Byen.
9. Fr. H. W. A. Herskind, Søn af Kbm. og Viceconsul Herskind her i Byen.

10. Jac. Em. Sørensen, Søn af Kbm. og Viceconsul Sørensen i Hobro.
11. Lud. Wald. Mønsted, Søn af Districtslæge Mønsted paa Samsø.
12. Chr. Fr. Sehestedt, Søn af Capitain v. Sehestedt til Testrup.
13. Jørg. P. Ingerslev la Cour, Søn af Proprietair la Cour til Søholt.

II Classe A.

1. *C. Th. Rosenstand, Søn af Justitsraad Rosenstand, Herredsfoged og Skriver i Hads og Ning Herreder.
2. Chr. Otterstrøm, Søn af Cancelliraad og Bankkasserer Otterstrøm her i Byen.
3. Chr. Erhardt Gulmann, Søn af Proprietair Gulmann i Hørning.
4. H. Chr. Wulff Jac. Johansen, Søn af Kammerraad og Landinspecteur Johansen her i Byen.
5. Nic. L. R. Møller, Søn af Proprietair Møller til Constantinsborg.
6. Carl Borberg, Søn af Proprietair Borberg til Østergaard i Refs Herred, Thisted Amt.
7. Fr. Frd. Severin, Søn af Major og Stadshauptmand Severin her i Byen.
8. H. A. Rudolph Andersen, Søn af Postfuldmægtig Andersen her i Byen.
9. *A. Faurschou Kjeldsen, Søn af Proprietair Kjeldsen til Lerchenfeldt.
10. *N. P. G. la Cour, Søn af Proprietair O. A. la Cour til Saralyst.
11. V. Kirkebye, Søn af Kbmd. Kirkebye her i Byen.
12. L. Chr. Schrøder, Søn af Skovrider Schrøder under Baroniet Vilhelmsborg.

13. *A. V. E. Schouby, Broder til № 3 i III Cl. A.
14. Termann Mart. Petersen, Søn af afdøde Kbmd. Petersen i Middelfart.
15. Joh. Friis, Søn af Ritmester v. Friis til Lyngbygaard.
16. C. V. M. Fr. L. Chr. Güldencrone, Søn af Kammerherre og Hofjægermester, Baron v. Güldencrone til Vilhelmsborg.
17. L. Ulr. la Cour, Broder til № 13 i III Cl. A.
18. *S. P. A. V. L. Schjøtt, Søn af Kammerraad Schjøtt til Rugaard.
19. Rob. P. Müller, Søn af Skomagermester Müller her i Byen.
20. *O. Tønder Hunderup, Søn af Cancelliraad Hunderup, Herredsfoged og Skriver i Tyrsting og Brads Herreder.

I Classe A.

1. L. J. Grarup, Broder til № 8 i III Cl. A.
2. J. E. Østenfeldt, Søn af Stænderdeputeret Østenfeldt til Aabogaard i Ormslev Sogn.
3. R. Malling, Søn af Kjøbmand og Capitain R. Malling her i Byen.
4. W. Raae, Søn af Kjøbmand Raae her i Byen.
5. Chr. Rolpin Petersen, Broder til № 7 i III Cl. A.
6. H. Th. Werliin, Søn af Lic. theol. Werliin, Sognepræst til Hasle, Skeiby og Lisberg Menigheder.
7. P. Sunder Jahnsen, Søn af Farver Jahnsen her i Byen.
8. R. Ollgaard Nielsen, Søn af Politiassistent Nielsen her i Byen.
9. O. M. Acthon, Søn af afdøde Proprietair Acthon til Lykkesholm.

10. **Chr. A. F. Düring-Rosenkrantz**, Søn af Kammerjunker Baron v. Düring-Rosenkrantz, Postmester her i Byen.
11. **Mar. Otterstrøm**, Broder til № 2 i II Cl. A.
12. *Fr. Friis, Broder til № 15 i II Cl. A.
13. *H. V. L. la Cour, Broder til № 13 i III Cl. A.
14. *Fr. Freiesleben, Søn af Ritmester v. Freiesleben her i Byen.
15. *Soph. Fr. Behmann Lewring, Søn af Proprietair Lewring.
16. Wilh. Schierbeck, Søn af Kammerraad og Toldinspecteur Schierbeck her i Byen, N. af D.

---

c) Undervisningsapparatet.

1. Bibliotheket

har erholdt følgende Tilvæxt:

**Ackermann, C., Bibil. Atlas. Weimar 1832.

Beckers Verdenshistorie oversat af J. Riise. B. 12. H. 3— & B. 13. Khvn. 1845.

Berghaus, H., Physicalischer Atlas. 12 und 13 Lief.

Berzelius, J., Jahresbericht. 22—24 Jahrg. Tübing. 1843—45.

Bornemann, F. C., meditationes de natura et origine juris. Hauniæ 1845.

Broekner, H., om det jødiske Folks Tilstand i den persiske Periode. Khvn. 1845.

*Brøndsted, P. O., Reise i Grækenland 1—2 B. Khvn. 1844.

Budget for Aaret 1846.

***Condorcet, esqvisse d'un tableau historiqve des progres de l'esprit humain. 1795.

De l'esprit par M. d. V. Genève 1762.

***L'espion de police. T. 1—4. Paris 1826.

Erslew, Th. H., Forfatterlexicon. II B. 3 Hefte.

Eschricht, D. F., om de uvilkaarlige Livsyttringers Forhold til de vilkaarlige. Khvn. 1845.

**Funch, C., den videnskabelige Realskole i Aarhuus. Khvn. 1845. 2 Expl.

Grünert, J. A., Archiv des Mathematik und Physik. 6ter Band. H. 3—4. 7ter Band. Greifswald 1845.

Hagen, J. F., Ægteskabet betragtet fra et ethisk historisk Standpunct. Khvn. 1845.

Hammerich, M., Sakuntala. Khvn. 1845.

Hauch, C., om flere af den ældre Verdens religieuse Mythen. Khvn. 1845.

*Helweg, L., for Litteratur og Critik. II B. 3—4. III B. 1—2. Odense 1844—45.

***Høst, J. K., Struensee. 2 & 3 Deel. Khvn. 1824.

*Kalckar, Bibeloversættelse, Pagtudgave. Hefte 1—29.

Koch, G. D. J., synopsis floræ germanicæ & helveticæ. P. III. Lips. 1845.

Lehmann, H., de rationibus physiologicis et pathologicis humoris aqvei oculi humani. Khvn. 1846.

*Levin, J., dansk Lyd- og Kjønslære. Khvn. 1844.

Liebig, J., und J. C. Poggendorff, Handwörterbuch der Chemie. II B. H. 6. Braunschweig 1845.

Lund, G. F. G., de parallelismo syntaxis græcæ & latinæ usu casus genitivi demonstrato. Hauniæ 1845.

Luke, F., geometrische Aufgaben. 1ster Th. Thorn 1845.

***Madame de Maintenon, pour servir de suite à l'histoire de la duchesse de la Valière. T. 1—2. Paris 1806.

Mager, pædagogische Revue, 1845. H. 1—8. 1846. H. 1—5.

Molbech, C., historisk Tidsskrift, 6te B. Khvn. 1843.
Mynster, J. C., annalium Paulinorum adumbratio. Haun. 1845.
††Norden, F. L., voyage d'Égypte & de Nubie. T. 1—2.
**Plan for den kongelige militaire Høiskole. Khvn. 1844.
Poggendorff, J. C., Annalen der Physik und Chemie, 1844, 7—12; 1845, 1—12; 1846, 1—5.
Povelsen, S. L., emendationes locorum aliqv. homeric. Haun. 1845.
Regnskabs-Oversigt for Aaret 1844.
Reumert, L. L., de auscultatione obstetricia. Haun. 1845.
*Richardt, F., & Th. A. Becker, Prospecter af danske Herregaarde. 1. B. 1—3 H. 2 B. 1—2 H.
***Rousseau, J. J., oeuvres diverses. T. 2. Genève 1756.
Selmer, H. A., Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1844.
Steen, A., de vi & natura infiniti mathematici. Haun. 1845.
The pictorial museum of animated nature. P. 17—27.
Wiegmann, A. F. A., Archiv für Naturgeschichte. 10ter Jahrg. 6 H. 11ter Jahrg. 2—4 H. 12ter Jahrg. 1 H.
*Zytphen, Tidens Strøm.
Ørsted, H. C., Oversigt over det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger 1845, 5—8.
Desuden 29 Skole-Programmer fra Danmark og Holsteen for Aaret 1845 og 251 Programmer og Bilag fra Preussen for Aarene 1844 og 1845, samt Artiumslister og Lectionscataloger fra Khvns. Universitet og Sorø Academi.

Disciplebiblioteket

har erholdt følgende Udvidelse:

Baggesens danske Værker. 4, 5 & 7 Bind. Khvn. 1845—46.
††Blom, Krigstildragelser i Sjælland 1807.
***Campe, neue Sammlung merkwurdiger Reisebeschreibungen. Th. 1—7.

Cooper, Mercedes af Castilien. 2 Bind.
Gerson, Maanedsskrift for Børn. 2det B. 1—6.
†Goethe, Egmont.
Gubitz, Volkskalender 1846.
James, Charles Tyrrell. 2 Bind.
Ingemann, Eventyr B. 1—4.
—, Romanzer B. 1—8.
Marryat, Monsieur Violets Reiser. 2 Bind.
Morier, den Landflygtige. 2 Bind.
—, Abel Alnut. 2 Bind.
Palzow, Frue v., Godwie Castle, 3 Bind.
Steffens, Volkskalender 1846.
Sporschill, J., Geschichte, der Kreuzzüge 5—1 Heft.
Ohlenschlæger, Digterværker 5—12 B. Khvn. 1845—46.

For nærværende Tid er Disciplelbibliothekets Status følgende:

Indtægt:

Deeltagernes Bidrag for Juli Qvartal 1845	.	6	℔	24 ß
— — — Octbr. —	.	7	—	: -
— — — Januar Qv. 1846	.	6	—	48 -
— — — April —	.	6	—	48 -
		26	℔	24 ß

Udgift:

En Regning fra Bogbinder Bøegh	25	℔	2 ß
En dito fra Boghandler Wissing	3	—	: -
En dito for Bøger kjøbte paa Læseselskabet Minerva's Auction	5	—	16 -
En Regning fra Boghandler Reitzel	8	—	48 -
	41	℔	66 ß
Deficit	15	—	42 -

Den forrige Underbalance var 7 Rbdr. 4 Mk. 14 ß., den nuværende vilde altsaa være 23 Rbdr. 1 Mk. 8 ß.; men da Rector, paa Grund af Bibliothekets ringe Indtægt, har eftergivet dets Kasse et Krav, stort: 24 Rbdr. 6 ß, for Bøger, for hvilke han har staaet i Udlæg siden Bibliothekets første Oprettelse, saa har Kassen nu et Overskud af 4 Mk. 14 ß.

---

2) Det physiske Apparat.

I flere Aar har der i Skolens Budget været opført 200 Rbdr. til Anskaffelse af physiske Instrumenter; men den største Deel af disse Summer er ikke bleven anvendt efter Bestemmelsen, fordi det, indtil Slutningen af forrige Aar, ikke havde været muligt at faae de bestilte Instrumenter udførte. Da imidlertid nu, efterat polytechnisk Candidat Hr. Nisen har begyndt at forfærdige saadanne Redskaber, denne Ulempe er bleven hævet: saa har den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler for iaar tilstaaet et Beløb af 300 Rbdr. til det omtalte Øiemed, og Skolens Samling er allerede bleven forøget med følgende nye Instrumenter:

1 Ørsteds Vandsammentrykningsapparat.

1 rund og 1 firkantet Plade til Klangfigurer samt tilhørende Bue.

1 galvanisk Multiplicator.

2 Brændspeile.

1 firkantet Kar til Læren om Straalevarmen.

1 electrisk Klokkespil.

1 Henleys Udlader.

1 electrisk Naal.

1 electrisk Stativ.

1 thermoelectrisk Bøile.

1 Daniels Hygrometer.

1 Differentialthermometer.
2 Thermometre.
1 Barometer.
1 Vandhammer.
1 Kryophor.
1 Trykpumpe.
1 Archimedes' Skrue.
1 Gasometer.
1 hydrostatisk Vægt.
1 Cylinder med Hylster til Læren om Vægtfylden.
Pascals Vaser.
1 Athwoods Faldmaskine med Klokkependel.
1 Apparat til Vandets Udstrømning.
1 Apparat til Princippet for Bramas Vandtrykpresse.
1 Cardans Lampe.
1 elliptisk Kar til Bølgebevægelser.
2 Hæverter (den ene med Sugerør).
1 Vanddecompositions-Apparat.
1 Inclinations-Naal paa Fod.

---

3) Til den naturhistoriske Samlings Udvidelse er iaar efter det nylig modtagne Budget tilstaaet 50 Rbdr., og Skolen har Haab om et idetmindste ligesaa stort aarligt Tilskud i den kommende Tid.

---

d) Skolens økonomiske Status.

Udgifterne i Regnskabs-Aaret til 31te Decbr. 1845 have været følgende:

Gager	5,000 ℔
Gratificationer	600 —
Lateris	5,600 ℔

Transport	5,600	ℛ	
Betaling for Timelærere	496	—	
Skatter	63	—	47 ß
Regnskabsføringen	101	—	25 -
Bibliotheket og de videnskabelige Apparater	616	—	58 -
Bygningernes Vedligeholdelse	244	—	43 -
Inventariets Dito	70	—	29 -
Brændselsfornødenheder	189	—	48 -
Belysningsfornødenheder	11	—	4 -
Skoleopvartning	120	—	80 -
Reengjørelse	53	—	12 -
Porto, Protocoller og Skrivemat. . .	34	—	89 -
Programmer og Udgifter ved Skolehøitideligheder	63	—	76 -
Andre og extraordinaire Udgifter . . .	32	—	51 -
	7,697	ℛ	82 ß

Foreſtaaende Udgifter ere beſtridte ved følgende Indtægter:

Beholdning fra det forrige Aar	333	ℛ	9 ß
Indskrivningspenge af nye Elever . . .	70	—	: -
Skolecontingent	1,700	—	: -
Lys- og Brændepenge	325	—	: -
For Teſtimonier	70	—	: -
og af den almindelige Skolefond er tilſkudt	5,200	—	: -
	7,698	ℛ	9 ß

C. Gaver, som ere skjænkede Skolen.

Ogsaa iaar har Hans Majestæt Kongen havt den Naade fra sit Haandbibliothek at lade Skolens Bogsamling tilstille de Værker, som i den foranstaaende Bogfortegnelse ere betegnede ved en Stjerne.

De Bøger, som i omtalte Fortegnelse ere mærkede med to Stjerner, ere skjænkede af Overlærer Funch, de med tre Stjerner af S. T. Hr. Major v. Petersen her i Byen, det med † betegnede af Adjunkt Warburg og det med †† mærkede Værk af Rector.

Professor Eschricht har atter iaar berænkt vor naturhistoriske Samling med en velkommen Gave.

Det Puggaardske Legat „til Dækning af Skolepenge for en trængende og værdig Discipel" har i indeværende Skoleaar været tilstaaet H. A. Rud. Andersen, Søn af Postfuldmægtig Andersen her i Staden.

D. Den offentlige Examen

i Aarhuus videnskabelige Realskole

afholdes fra den 23de—28de Juli i følgende Orden:

Torsdagen den 23de Juli.

Formiddag.

I Værelset № 1*).	I Værelset № 2**).
8—10. II Cl. Dansk.	8—9. IV Cl. Mathematik.
10—11. IV Cl. Tydsk.	9—12. III Cl. Historie og Geographi.
11—1. I Cl. Religion.	12—1. II Cl. Hovedregning.

Eftermiddag.

4—7. III Cl. Fransk.	4—7. II Cl. Naturhistorie.

Fredagen den 24de Juli.

Formiddag.

8—10. II Cl. Dansk.	8—9. IV Cl. Naturhistorie.
10—1. III Cl. Engelsk.	9—1. II Cl. Historie og Geographi.

Eftermiddag.

3—6. III Cl. Tydsk.	3—6. I Cl. Historie og Geographi.
6—7. Alle Cl. Gymnastik.	

Løverdagen den 25de Juli.

Formiddag.

8—9. IV Cl. Religion.	8—10. III Cl. Arithmetik.
9—1. II Cl. Fransk.	10—1. I Cl. Tydsk.

Eftermiddag.

4—7. III Cl. Dansk.	4—6. I Cl. Naturhistorie.
	6—7. IV Cl. Fransk.

---

*) Værelset i øverste Ende af Gangen i første Etage. **) Det tredie Værelse i første Etage.

Mandag den 27de Juli.

Formiddag.

8—12. II Cl. Tydſk. 8—10. III Cl. Geometri.
12—1. IV Cl. Phyſik. 10—1. I Cl. Danſk.

Eftermiddag.

4—7. III Cl. Religion. 4—5. IV Cl. Engelſk.

Tirsdag den 28de Juli.

Formiddag.

8—11. II Cl. Religion. 8—10. III Cl. Naturhiſtorie.
11—12. I Cl. Hovedregning. 10—11. IV Cl. Hiſtorie og Geographi.
11—12. IV Cl. Danſk.
12—1. Alle Claſſer Sang.

Eftermiddag.

4—6. Alle Claſſer Svømning.

De ſkriftlige Prøver ville blive udarbeidede før den mundtlige Examen i følgende Orden:

Fredag den 17de Juli.

8—11. IV Cl. danſk Stiil.
— — III Cl. tydſk Stiil.
— — II Cl. geometriſk Tegning.
4—7. IV Cl. tydſk Stiil.
— — III Cl. franſk Stiil.

Løverdag den 18de Juli.

8—11. IV Cl. franſk Stiil.
— — III Cl. mathem. Udarbeidelſe.
8—9. II Cl. tydſk Dictat.
4—7. IV Cl. engelſk Stiil.
— — III Cl. danſk Stiil.
4—5. II Cl. franſk Dictat.

Mandag den 20de Juli.

8—11. IV Cl. mathem. Udarbeidelse.
8—9. III Cl. engelsk Dictat.
8—11. II Cl. dansk Stiil.
8—9. I Cl. dansk Dictat.
4—7. Alle Classer Regning.

Onsdagen den 29de, Formiddag Kl. 9, afholdes Prøve med de til Optagelse Anmeldte.

Løverdag den 1ste August finder Omflytningen Sted. Derefter indtræder Sommerferien, og Underviisningen i det nye Skoleaar tager sin Begyndelse Mandagen den 31te August.

Disciplenes Forældre og Værger, saavelsom Enhver, der interesserer sig for Skolen, indbydes til at bevære den offentlige Examen med deres Nærværelse.

Aarhuus, den 26de Juni 1846.

K. C. Nielsen.